

PM 2012:109 RIII (Dnr 307-1122/2012)

Boverkets allmänna råd (2012:xx) om anmälan för åtgärder som inte är bygglovspliktiga, VÄS 1, inklusive konsekvensbeskrivning

Remiss från Boverket

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen av Boverkets allmänna råd (2012:xx) om anmälan för åtgärder som inte är bygglovspliktiga, VÄS 1, hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Boverket har tagit fram två förslag till allmänna råd till plan- och byggförordningen, dels avseende väsentlig ändring av eldstad och rökkanal, dels avseende väsentlig ändring av brandskydd. Råden innehåller exempel på vilken typ av ändringar som bör anses anmälningspliktiga och vilka som inte bör anses anmälningspliktiga.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms Brandförsvarsförbund. Stadsbyggnadskontoret har på grund av kort remisstid inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret välkomnar förslaget men anser att ett utvecklat principiellt resonemang kring Boverkets valda nivå av när åtgärder är anmälningspliktiga, skulle underlätta tillämpningen och tolkningen av regelverket.

Stadsbyggnadskontoret välkomnar råd framför allmän information och lämnar ett antal specifika synpunkter på förslaget.

Storstockholms Brandförsvarsförbund anser att givna exempel är relevanta men inte tillräckligt omfattande. Storstockholms Brandförsvarsförbund lämnar även ett antal specifika synpunkter på förslaget.

Mina synpunkter

Det finns en mycket stor acceptans för ett regelverk som förebygger brand i byggnader. Samtidigt är det viktigt att reglerna är tydliga så att det är lätt för den enskilde att göra rätt – dels för att undvika brand, men också för att den nya plan- och bygglagen

kan medföra kännbara avgifter för den som gör fel. Det är därför välkommet att Boverket med sina råd vill förtydliga regelverket kring anmälningsplikt.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets utlåtande samt stadsbyggnadskontorets och Storstockholms Brandförsvarsförbunds synpunkter i detalj.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen av Boverkets allmänna råd (2012:xx) om anmälan för åtgärder som inte är bygglovspliktiga, VÄS 1, hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 29 augusti 2012

JOAKIM LARSSON

Bilaga

Konsekvensbeskrivning för Boverkets allmänna råd (2012:xx) om anmälan för åtgärder som inte är bygglovspliktiga, VÄS 1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Boverket har tagit fram två förslag till allmänna råd till plan- och byggförordningen, dels avseende väsentlig ändring av eldstad och röckanal, dels avseende väsentlig ändring av brandskydd. Råden innehåller exempel på vilken typ av ändringar som bör anses anmälningspliktiga och vilka som inte bör anses anmälningspliktiga.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden och Storstockholms Brandförsvarsförbund. Stadsbyggnadskontoret har på grund av kort remisstid inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets yttrande daterat den 13 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Boverket har tagit fram två förslag till allmänna råd till plan- och byggförordningen, dels avseende väsentlig ändring av eldstad och röckanal, dels avseende väsentlig ändring av brandskydd. Råden innehåller exempel på vilken typ av ändringar som bör anses anmälningspliktiga och vilka som inte bör anses anmälningspliktiga.

Stadsledningskontoret anser att det är välkommet att Boverket strävar efter tydligare riktlinjer. Det är enligt kontorets uppfattning rimligt att största möjliga tydlighet råder för när anmälningsplikten gäller respektive inte gäller.

Avseende de konkreta exemplen på åtgärder har stadsledningskontoret inga synpunkter. Kontoret anser att Boverkets förslag upprätthåller en rimlig balansgång mellan den enskildes möjlighet att vidta smärre ändringar utan anmälningsplikt och samhällsintresset av att ändringar som väsentligt påverkar brandskyddet faller under anmälningsplikten. Stadsledningskontoret anser dock att regelverket skulle vinna på att ett resonemang tillfördes kring varför den nivå som valts anses vara den bästa avvägningen mellan den enskildes respektive samhällets intressen som skulle kunna vara vägledande i tillämpningen av regelverket i avsaknad av etablerad rättspraxis.

Bakgrund

Plan- och byggförordningens (2011:338) 6 kap. 5 § ställer en rad krav på byggnadstekniska åtgärder som kräver en anmälan till kommunens byggnadsnämnd. Dessa motsvarar i stort tidigare krav på bygganmälan med undantag att en ny punkt har tillkommit för väsentlig ändring av brandskyddet. I förordningen har också införts ett sanktionssystem för den som inte lämnar in en anmälan. Sanktionsavgiften varierar beroende på byggnadens storlek och vilka delar av kraven som har åsidosatts.

Mot bakgrund av att omfattande sanktionsavgifter kan drabba den enskilde anser Boverket att det är rimligt att det också råder tydliga regler för när en anmälan måste göras. Tolkningen av vad som är att betrakta som en väsentlig förändring av en eldstad har varierat mellan olika kommuner. Dessutom saknar den nytillkomna punkten om väsentlig ändring av brandskyddet vägledande praxistillämpning eftersom motsvarande bestämmelse inte funnits i tidigare lagstiftning. Boverket har därför funnit det påkallat att ta fram riktlinjer i form av allmänna råd om hur dessa punkter i PBF bör tolkas och genomfört en konsekvensutredning av Boverkets allmänna råd (21012:xx) om anmälan för åtgärder som inte är bygglovpliktiga, VÅS 1. Utredningen har remitterats till bland annat Stockholms stad för synpunkter. Remisstiden stäcker sig till den 15 september 2012.

Ärendet

Boverket har tagit fram två förslag till allmänna råd till 6 kap. 5 § 3 och 5 plan- och byggförordningen (PBF), dels avseende väsentlig ändring av eldstad och rökkanal, dels avseende väsentlig ändring av brandskydd.

Väsentlig ändring av eldstad och rökkanal (6 kap. 5 § 3 PBF)

Boverket föreslår att väsentlig ändring av eldstad och rökkanal ska avse sådana åtgärder som kan leda till ökad brandrisk genom ändrade eldningsförhållanden och rök-gastemperaturer, avsevärt förändrade utsläppsförhållanden till omgivningen, eller i övrigt förändrar eldstadens funktion och användningssätt.

Exempel på åtgärder som kan betraktas som anmälningspliktiga föreslås vara insättning av kassett eller motsvarande i tidigare öppen eldstad samt byte av bränsleslag.

Exempel på icke anmälningspliktiga åtgärder föreslås vara glidgjutning av skorsten, insättning av insatsrör i befintlig skorsten och liknande underhållsåtgärder, byte av kamin till likvärdig som ej kräver murningsarbete, samt byte av eldstadsplan med tillräcklig storlek.

Väsentlig ändring av brandskydd (6 kap. 5 § 5 PBF)

Avseende vad som ska anses utgöra ändring som väsentligt påverkar brandskyddet föreslår Boverket att detta ska åsyfta sådana åtgärder som, om de vidtas felaktigt, kan få stora konsekvenser för byggnadens brandskydd eller åtgärder som förändrar eller avskaffar delar av befintligt brandskydd. Även åtgärder som förbättrar brandskyddet föreslås i vissa fall betraktas som anmälningspliktiga eftersom brandskyddet är en helhet och installation eller förbättring av en brandskyddskomponent i många fall kan göra att andra lösningar accepteras för andra delar av brandskyddet i en byggnad.

Boverket nämner som exempel på åtgärder som ska anses anmälningspliktiga väsentligt ändrad eller minskad brandcellsindelning, nya dörrar i brandcellsgräns eller brandsektion, nedmontering eller urdrifttagande av brand- och utrymningslarm eller sprinklersystem, ändring av utrymningsvägars tillgänglighet, längd eller utformning, samt byte av ytskikt till material med sämre brandtekniska egenskaper.

Som exempel på normalt icke anmälningspliktiga åtgärder föreslår Boverket byte av branddörr till likvärdig dito med samma eller bättre brandteknisk klass, håltagning i brandcellsgräns för mindre kablar och liknande som omedelbart tätas med CE-märkta system eller motsvarande, samt byte av befintlig röklucka i trapphus med wirestyrning till elektrisk styrning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets förnyelseavdelning.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser att det är välkommet att Boverket med föreliggande förslag strävar efter tydligare riktlinjer för såväl enskilda medborgare som för kommunernas byggnadsnämnder. Eftersom sanktionsavgifterna till följd av den nya plan- och byggförordningen kan bli betydande och ytterst kännbara för den enskilde är det enligt stadsledningskontorets uppfattning fullt rimligt att största möjliga tydlighet och transparens råder för när anmälningsplikten gäller respektive inte gäller.

Avseende de konkreta exemplen på åtgärder som är avsedda att illustrera när anmälningsplikt råder respektive inte råder har stadsledningskontoret inga synpunkter. Exemplet är enligt kontorets uppfattning förhållandevis tydliga och åskådliggör tämligen väl var gränsen för anmälningspliktiga åtgärder går.

Enligt stadsledningskontorets uppfattning är det angeläget såväl för den enskildes rätts-säkerhet som för samhällsnyttan av ett fungerande brandskydd att det tydligt framgår vilken typ av ändringar som är anmälningspliktiga. Stadsledningskontoret anser att Boverkets förslag i huvudsak upprätthåller en rimlig balansgång mellan å ena sidan den enskildes möjlighet att vidta smärre ändringar utan anmälningsplikt och å andra sidan samhällsintresset av att ändringar som väsentligt påverkar brandskyddet faller under anmälningsplikten. Stadsledningskontoret anser dock att regelverket skulle vinna på att ett mer utvecklat principiellt resonemang tillfördes kring varför den nivå som valts anses vara den bästa avvägningen

mellan den enskildes respektive samhällets intressen. Ett sådant resonemang skulle kunna vara vägledande i tillämpningen och tolkningen av regelverket i avsaknad av etablerad rättspraxis.

Bilaga

Konsekvensbeskrivning för Boverkets allmänna råd (2012:xx) om anmälan för åtgärder som inte är bygglovpliktiga, VÄS 1

Stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret välkomnar Allmänna råd för anmälan om åtgärder som inte är bygglovpliktiga då dessa underlättar en rättvis och effektiv bedömning av vad som behöver anmälan och inte. Kontoret förordar därmed råd från Boverket på området framför allmän information eller nollalternativet.

De allmänna råd som föreslås överensstämmer i stort med de definitioner av åtgärder som bygglovsavdelningen tillämpar.

Stadsbyggnadskontoret framför följande på nu remitterat förslag:

1. I det allmänna rådet för 6 kap 5 § 3 pkt bör exemplet om avsevärt förändrade utsläppsförhållanden till omgivningen utgå då störningen av avsevärda utsläpp rimligen tas om hand vid lämplighetsprovningen i bygglov för ändrad användning respektive miljöbalansen.
2. I det allmänna rådet för 6 kap 5 § 3 pkt tas exemplen insättning av kassett eller motsvarande samt byte av kamin till likvärdig upp. Kontoret ser att de i praktiken är relativt likvärdiga åtgärder och föreslår att de behandlas lika.
3. För att säkerställa brandskyddet vid tätningar av eldstäder och röckanaler oavsett anmälanplikt, föreslår kontoret att det allmänna rådet för 6 kap 5 § 3 pkt utökas med ett stycke. Det skulle exempelvis kunna formuleras enligt följande:
”Allmänt råd
Täthetsprovning av eldstad eller röckanal bör alltid göras av sakkunnig oavsett om åtgärden är anmälanpliktig eller inte.”
4. Det allmänna rådet för 6 kap 5 § 5 pkt har rubriken ”Väsentlig ändring av brandskydd”. Kontoret vill uppmärksamma Boverket på att formuleringen i plan- och byggförordningen är ”ändring av en byggnad som väsentligt påverkar brandskyddet i byggnaden”. Det bör klargöras huruvida brand- och utrymningslarm samt sprinklersystem är en del av en byggnad till skillnad från de andra installationer som är särskilt uppräknade i ovanliggande punkterna 3 och 4 i 6 kap 5 § plan- och byggförordningen. Kontoret tolkar plan- och byggförordningen så som den nu är formulerad att dessa installationer inte kan ingå i det allmänna rådet.
5. Inte heller ”väsentligt ökad person- eller brandbelastning”, som är det sista exemplet på anmälanpliktig åtgärd kopplad till 6 kap 5 § pkt 5, går enligt kontoret att hänföra till plan- och byggförordningens ”ändring av byggnad” så som det nu är formulerat. De stora förändringar som åsyftas tas rimligen om hand i det tekniska samrådet ihop med bygglov för ändrad användning.
6. Kontoret föreslår att Boverket även listar exemplet ”nytt entresolplan” som en åtgärd kopplad till 6 kap 5 § pkt 4 och klargör om en sådan är anmälanpliktig eller ej. Kontoret

bedömer nämligen att frågan inte helt tydligt inryms i pkt 2 samma paragraf och att ett klargörande från Boverket om anmälanplikt för denna åtgärd därmed vore särskilt önskvärt.

Storstockholms Brandförsvarsförbund

Storstockholms Brandförsvarsförbunds yttrande daterat den 8 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Avsnitt/rubrik

6 kap. 5 § 5 Väsentlig ändring av brandskydd, *Exempel på anmälningspliktiga åtgärder*

Kommentar

Exempel på anmälningspliktiga åtgärder är relevanta men inte fullständigt på rätt nivå. Detta medför att exemplen inte är tillräckligt omfattande, vilket i sin tur medför att reglerna/riktlinjerna inte är tillräckligt tydliga. Vissa formuleringar och ordval är också missvisande eller otillräckliga. Under föreslagen ändring lämnas förslag på justeringar av exemplen, för att dessa bättre ska harmonisera med *Boverkets byggregler (BBR) kapitel 5 Brandskydd* avseende nivå, ordval och ordningsföljd.

Föreslagen ändring

Allmänt råd

Exempel på åtgärder som kan betraktas som anmälningspliktiga är följande:

- Väsentligt ökad person- eller brandbelastning som kräver att det byggnadstekniska brandskyddet ändras.
- Nedmontering eller urdrifttagande av brandtekniska installationer, t.ex. automatiskt brandlarm, utrymningslarm, automatiska släcksystem, brandgasventilation eller dörrstängare.
- Ändring av tillgång till, placering av, utformning av eller gångavstånd till utrymningsvägar.
- Byte av ytskikt/material/beklädnad/ytterväggar till sämre brandtekniska egenskaper än befintlig, t.ex. träpanel på väggar som tidigare varit av gips (gäller ej småhus) eller brännbara fasadmateriäl i flervåningsbyggnader.
- Väsentligt ändrad eller minskad brandcellsindelning.
- Nya dörrar i brandcellsgräns eller i brandsektion.
- Ändring som påverkar möjlighet till räddningsinsatser, t.ex. ändring av räddningsväg eller tillträdesväg, nedmontering eller urdrifttagande av brandgasventilation, stigarledning eller räddningsshiss.